

Aandachtsgebied: Dienstverlening
Team: Financiën, control en administratie
Mail behandelaar: j.denood@barneveld.nl
Telefoonnummer: 06 29 03 74 28

Raadsvoorstel nr. 4093
Barneveld, 4 juni 2025
Portefeuillehouder: W. Oosterwijk

Onderwerp: Jaarverslaggeving 2024

Samenvatting raadsvoorstel

De jaarverslaggeving is een verantwoordingsdocument waarin naast de uitkomsten van de exploitatie (reguliere werkzaamheden en grondexploitatie) over het jaar 2024, tevens een toelichting op hoofdlijnen met betrekking tot de programma's is opgenomen. De jaarverslaggeving dient conform de Gemeentewet door de raad te worden vastgesteld en voor 15 juli 2025 aan de provincie en het CBS te worden gezonden.

Normaliter is het accountantsverslag ook onderdeel (bijlage) van de jaarverslaggeving. Deze is nog niet beschikbaar, het accountantsverslag en de collegereactie worden verzonden naar de auditcommissie en raad zodra de controle volledig is afgerond.

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. De [jaarverslaggeving 2024](#) vast te stellen;
2. De te verwachten resultaten van de geactualiseerde grondexploitaties op eindwaarde vast te stellen zoals opgenomen in de Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG);
3. De hoogte van de verliesvoorziening grondexploitaties vast te stellen op € 5.916.023 per ultimo 2024 en daartoe € 2.978.238 te laten vrijvallen;
4. Ten behoeve van bijdragen vanuit ontwikkellocaties een storting te maken van € 1.162.068 in de reserve bovenwijkse voorzieningen;
5. In verband met de afkoop van een parkeereis een storting te maken van € 72.500 in de reserve verkeersmaatregelen;
6. De volgende bestemmingsreserves met een € 0 saldo op te heffen:
 - a. Reserve Armoede Impuls
 - b. Reserve Rondweg Voorthuizen
 - c. Reserve Onderhoud Schoolgebouwen
 - d. Reserve Uitvoering TOZO
7. Het positieve resultaat over 2024 ad € 16,0 miljoen als volgt te bestemmen:
 - a. Aan de algemene reserve een bedrag van € 2,5 miljoen toe te voegen voor de overheveling van budgetten naar 2025 conform de specificatie in [bijlage 4](#);
 - b. Aanvullend een bedrag van € 0,6 miljoen toe te voegen voor de overheveling naar 2025 van budget voor het programma Waardevol Landelijk Gebied;
 - c. Aanvullend een bedrag van € 0,15 miljoen dat via de decembercirculaire 2024 van het rijk is ontvangen voor capaciteitsinzet beoordelen ondernemingsplannen toe te voegen aan de begroting 2025;
 - d. Het resterende deel van het resultaat, € 12,75 miljoen, beschikbaar stellen aan de 'Bestemmingsreserve verantwoord groeien';
8. Décharge te verlenen aan het college van Burgemeester en wethouders voor het gevoerde beleid.

1. Inleiding

Wij bieden u met genoegen de Jaarverslaglegging en bijbehorende Jaarrekening aan van de gemeente Barneveld over het jaar 2024. Veel van wat we ons hadden voorgenomen, is in 2024 ook daadwerkelijk uitgevoerd dan wel verder gebracht. Op hoofdlijnen laten wij dat in het jaarverslag zien onder de noemer “Wat hebben we bereikt” en geven daarna per begrotingshoofdstuk, een meer gedetailleerde verslaglegging.

Naast de inhoudelijke verantwoording leggen wij tevens rekenschap af als het gaat om het gevoerde financiële beleid. We lichten daarbij de financiële verschillen toe en we duiden het positieve resultaat van € 16,0 miljoen.

2. Beoogd effect

Door middel van de jaarverslaggeving legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid. De jaarverslaggeving biedt de gemeenteraad de gelegenheid haar controlerende taak uit te voeren. De raad kan op grond van art. 199 Gemeentewet overgaan tot décharge van de leden van het college ten aanzien van het gevoerde financiële beleid.

3. Argumenten

2.1 Sinds 2015 wordt jaarlijks een Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG) opgesteld en tegelijk met de jaarverslaggeving aan de raad aangeboden (collegevoorstel 664604 van 25 mei 2016)

In de jaarrekening, onder de toelichting op de voorraden, vindt u het jaarlijks overzicht grondexploitaties. Deze sluit aan op het MPG. In het MPG vindt u een uitgebreid overzicht van alle grondexploitaties, inclusief visualisaties, risico's en een korte beschrijving van de projecten. In de jaarverslaggeving worden tevens de mutaties verwerkt vanuit het MPG zoals de resultaatneming bij het afsluiten van complexen, de resultaten van de tussentijdse winstnemingen en het bijstellen van verliesvoorzieningen. Het MPG wordt als basis genomen voor deze mutaties. Op deze wijze sluiten jaarverslaggeving en MPG naadloos op elkaar aan.

3.1 Uit de jaarlijkse actualisatie van de grondexploitaties in het MPG bij de jaarrekening is gebleken dat de verliesvoorziening naar beneden kan worden bijgesteld.

Het actieve maar behoedzame grondbeleid van de afgelopen jaren heeft de gemeente mogelijkheden verschaft om actief sturing te geven op gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Echter brengt niet elk project een positief resultaat met zich mee. Indien een project verlieslatend is dient hiervoor een verliesvoorziening getroffen te worden. De voorverliesvoorziening zal bij het afsluiten van een project met een negatief resultaat vrijvallen ter dekking van het tekort. Indien er tussentijds aanleiding is om de verliesvoorziening bij te stellen zal hiervoor separate besluitvorming gevraagd worden.

Het saldo van de verliesvoorziening per 1 januari 2024 bedroeg € 8,9 miljoen. Door de actualisatie van de grondexploitaties zijn de resultaten gemuteerd en kan de verliesvoorziening voor de doorlopende grondexploitaties per saldo worden verlaagd met € 2,9 miljoen. Hierdoor bedraagt het saldo van de verliesvoorziening per 31 december 2025 € 6,0 miljoen. Een toelichting op de mutaties van de verliesvoorziening wordt in het MPG gegeven.

4.1 Op basis van de ‘Nota Bovenwijkse Investerings (NBI)’ wordt bepaald welk bijdragen vanuit de diverse ontwikkellocaties worden gedaan voor de aanleg van bovenwijkse voorzieningen.

Dit kunnen bijdragen van derden zijn, maar ook vanuit onze eigen grondexploitaties. Voor 2024 is bepaald dat ten behoeve van bijdragen vanuit ontwikkellocaties een storting gemaakt dient te worden € 1,2m in de reserve bovenwijkse voorzieningen.

5.1 Op basis van de afkoopregeling (artikel 6.3.4) in de Nota Parkeernormen 2020 de gemeente een afgekochte parkeereis reserveert en gebruikt voor aanleg van nieuwe parkeerplaatsen of het in stand houden van reeds gerealiseerde parkeerplaatsen

In juli 2024 heeft het college ontheffing parkeereis verleend voor Schoutenstraat 8 te Barneveld (voorstelnummer 3618) en toestemming aan de initiatiefnemer gegeven om de parkeereis af te kopen.

6.1 Als gevolg van de actualisatie van de Nota Reserves en Voorzieningen een aantal bestemmingsreserves met een € 0 saldo kan worden opgeheven

Onlangs is de Nota Reserves en Voorzieningen geactualiseerd, waarbij de huidige reserves en voorzieningen opnieuw zijn beoordeeld. Uit deze inventarisatie kwam naar voren dat een aantal bestemmingsreserve weliswaar administratief nog bestonden, maar waarvan het saldo € 0 bedraagt. In het kader van administratieve opschoning stellen wij voor de betreffende bestemmingsreserves te laten vervallen.

7a.1 Op 5 februari 2025 heeft de raad besloten om op basis van de voorlopige budgetoverheveling al rekening te houden met geprognosticeerde budgetoverhevelingen van € 2,6 miljoen.

Van het positieve jaarrekeningresultaat wordt € 2,5 miljoen veroorzaakt doordat werkzaamheden niet (volledig) verricht konden worden door diverse oorzaken. Het is belangrijk dat deze werkzaamheden nog wel worden uitgevoerd in 2025. Nu de omvang van de budgetoverhevelingen definitief is stellen wij u voor om aan de algemene reserve een bedrag van € 2,5 miljoen toe te voegen voor de overheveling van budgetten naar 2025 conform de specificatie in bijlage 4 van de bijgevoegde jaarverslaggeving.

7b.1 Op het moment van beschikbaar stellen van middelen in de Kadernota 2024 al bekend was dat dit een meerjarig programma is, waarbij wordt samengewerkt met Rijk en Provincie die het tempo bepalen.

In 2024 is de hoofdpoging uitgewerkt en is het voorkeursscenario opgesteld, uitvoering wordt voorzien in 2025. In aanvulling op de al goedgekeurde budgetoverhevelingen zoals hierboven beschreven, stellen wij voor om voor afronding van het Programma Waardevol Landelijk Gebied € 0,6 miljoen aan budget over te hevelen naar 2025 en in dat jaar incidenteel te dekken uit de algemene reserve.

7c.1 De gemeente Barneveld, als één van de vier gemeenten die meedoen met de pilot, in 2025 het uitvoeringsplan gaat opstellen waarvoor deze middelen bestemd zijn

Sinds het eerste bestuurlijk overleg in het kader van de ondernemingsplanaanpak zijn de samenwerkende overheden (gemeenten, provincies, waterschappen en LNVN) bezig geweest met het opstellen van een uitvoeringsplan voor de pilots ondernemingsplanaanpak. De ondernemingsplanaanpak is een werkwijze waarbij agrariërs zelf plannen maken voor een toekomstbestendige bedrijfsvoering waar rekening wordt gehouden met opgaven op het gebied van stikstof, water, natuur en klimaat. Het doel van deze aanpak is agrarisch ondernemers voorzien van perspectief op de toekomst door vooraf doelen mee te geven, waar de ondernemer verder op kan gaan sturen.

De uitvoering brengt werkzaamheden met zich mee, bijvoorbeeld het beoordelen van de ondernemingsplannen door gemeenten. Het ministerie van LNVN wil deze gemeenten daarin ondersteunen. De gemeenten die meedoen met de pilot (Barneveld, Ede, Nederweert en Venray) liggen in gebieden waarin relatief veel bedrijven onder de doelgroep piekbelasting vallen. In totaal is een bedrag van € 607.500 beschikbaar. De hoogte van het budget is gebaseerd op een inschatting van de hoeveelheid te beoordelen ondernemingsplannen. De verwachting is dat iedere gemeente ongeveer dezelfde ondernemingsplannen ontvangt. De bijdrage wordt derhalve evenredig verdeeld onder de gemeenten Barneveld, Ede, Nederweert en Venray. Zij ontvangen elk een uitkering van € 151.875.

7d.1 Er is vóór resultaatbestemming voldoende weerstandsvermogen, waardoor het niet noodzakelijk is om een deel van het rekeningresultaat 2024 aan de algemene reserve toe te voegen.

Het weerstandsvermogen vóór resultaatbestemming ligt binnen de optimale bandbreedte en blijft dit ook als we rekening houden met potentiële risico's en het verwachte negatieve resultaat in de eerste Tussenrapportage 2025.

De komende jaren heeft gemeente Barneveld een groeiambitie. Gezien deze groeiopgave stellen wij voor om € 12,8 miljoen van het resultaat toe te kennen aan de bestemmingsreserve Verantwoord Groeien. Het doel van de bestemmingsreserve is de dekking van incidentele lasten vanuit nieuwe beleidsimpulsen en dekking van structurele lasten voor majeure investeringsopgaven. Voor beide geldt dat deze dienen te vallen onder de noemer 'verantwoorde groei' zoals geformuleerd in de Kadernota 2025.

4. Kanttekeningen

Niet van toepassing.

5. Financiën

De gemeente Barneveld heeft 2024 afgesloten met een per saldo positief (voordelig) resultaat van € 16,0 miljoen. De laatst vastgestelde begroting ging uit van een voordelig resultaat van € 5,8 miljoen. Dit betekent dat het verschil tussen de laatst vastgestelde begroting en het uiteindelijke resultaat nog € 10,2 miljoen voordelig is (waarvan € 10,7 miljoen incidenteel voordelig en € 0,6 miljoen structureel nadelig). Van dit voordelige verschil heeft afgerond € 2,3 miljoen betrekking op grondexploitaties, € 0,7 miljoen negatief vanwege € 0,4 miljoen tussentijdse winstneming (positief) en € 1,1 miljoen storting reserve bovenwijkse voorzieningen (negatief), en € 3,0 miljoen positief vanwege vrijval verliesvoorziening (verlaging verliesvoorziening). Een ander significant effect heeft te maken met het feit dat diverse werkzaamheden vooralsnog niet (volledig) konden worden uitgevoerd en zijn doorgeschoven naar 2025 via budgetoverhevelingen. De hieraan gekoppelde budgetten zijn dus nog niet besteed en zijn dus onderdeel van het positieve saldo van 2024 (€ 2,5 miljoen positief). De budgetoverhevelingen zijn na de Tweede Tussenrapportage 2024 opgesteld en door uw raad in februari 2025 vastgesteld. De resterende € 5,4 miljoen aan meevallers komt door verschillende oorzaken waarbij de meeste een incidenteel karakter hebben. Een deel van de meevallers komt voort uit hogere rijksbijdragen en meer baten uit lokale heffingen.

De financiële kengetallen en het benodigd weerstandsvermogen, die zijn opgenomen in paragraaf 2, geven inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie. De kengetallen geven informatie over de weerbaarheid ("Kan de gemeente tegen een stootje?") en de wendbaarheid ("Heeft de gemeente ruimte om bij te sturen?") van de gemeente. Belangrijk daarbij is rekening te houden met het feit dat één indicator of kengetal weinig zegt en dat deze vooral in samenhang een goed inzicht geven. Belangrijke effecten op de indicatoren en kengetallen ontstaan onder andere vanuit investeringen (groei van materiële vaste activa en schulden), ontwikkeling grondexploitatie, beschikbaar weerstandsvermogen, het risicoprofiel en totale baten. In de jaarrekening zien we een stabiele ontwikkeling in de kengetallen en daarmee ook een stabiele financiële positie van gemeente Barneveld ten opzichte van eerdere jaren. De grootste verandering zien we bij de netto schuldquote (van 91% naar 107%) en de gecorrigeerde netto schuldquote (van 84% naar 99%), met name vanwege lagere baten. De toename van de netto schuldenlast is namelijk relatief kleiner. Beide kengetallen liggen binnen de streefwaarde. Ook het beschikbare weerstandsvermogen is voldoende en ligt binnen de optimale bandbreedte. Dit komt aan de ene kant door een toename van de beschikbare weerstandscapaciteit - dat is de Algemene Reserve - en aan de andere kant doordat de benodigde weerstandscapaciteit - dat zijn de belangrijkste risico's uitgedrukt in Euro's - lager is. Dat laatste komt met name doordat de potentiële risico's met betrekking tot grondexploitaties ten opzichte van 2023 zijn gedaald.

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

Niet van toepassing

b) Communicatie

De jaarstukken worden gepubliceerd middels de raadsagenda en als webpagina inzichtelijk gemaakt via de p&c tool van de gemeente Barneveld.

7. Vervolgstep

Na vaststelling worden de jaarstukken verzonden naar de provincie en het CBS.

8. Bijlagen

- Jaarverslaggeving 2024
- Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG)

Burgemeester en wethouders van Barneveld,

de secretaris

de burgemeester

W. Wieringa

J. van der Tak